

Doelstellingen afvalwaterketen bestuursakkoord water

De doelstelling van het onderdeel afvalwaterketen in het Bestuursakkoord water 2011 is drieledig:

1. Het realiseren van kostenbesparingen van structureel € 380 miljoen¹ op de jaarlijkse kosten in 2020 (minder meer);
2. Het verminderen van de kwetsbaarheid;
3. Het vergroten van de kwaliteit van dienstverlening, beleidskeuzes en het innovatievermogen (incl. het sluiten en verkleinen van kringlopen op het gebied van water-energie-grondstoffen).

Om de doelen uit het bestuursakkoord te realiseren, is het de uitdaging voor gemeenten en waterschappen om intensief samen te werken, slimmer te investeren en slimmer te beheren, door:

- Kennisontwikkeling en -doorwerking
- Verandering van cultuur en werkwijze (van norm naar argument), waarbij kosteneffectiviteit en lokaal maatwerk sleutelbegrippen zijn.

Regionale samenwerking tussen gemeenten en waterschappen en tussen gemeenten onderling (en publiek-private samenwerking) is geen doel op zichzelf, maar wel een cruciale voorwaarde om de doelen op het gebied van kosten, kwetsbaarheid en kwaliteit te realiseren. Deze doelen worden bereikt door in te zetten op een gezamenlijke investeringsprogrammering en op een bundeling van de uitvoering van operationele taken in de afvalwaterketen. Qua schaalgrootte voor de investeringsprogrammering wordt vanwege de onderlinge afhankelijkheid van investeringen in beginsel uitgegaan van zuiveringskringen; het samenstel van een rioolwaterzuiveringsinstallatie met zijn toeleverende riool- en transportstelsels. Voor de samenwerking in de uitvoering van operationele taken kan zo mogelijk een andere schaal worden gekozen.

Over welke besparingen gaat het?

In het kader van het bestuursakkoord water worden met besparingen in de afvalwaterketen (€ 380 miljoen op de jaarlijkse kosten) alle besparingen bedoeld die samenhangen met het uitvoeren van de beheertaken in de afvalwaterketen en die kunnen worden toegerekend aan de afvalwaterketen. Concreet gaat het dan om besparingen die uiteindelijk doorwerken in:

- De rioolheffing bij gemeenten
- De zuiveringsheffing bij waterschappen

Voorbeelden activiteiten gemeenten en waterschappen die leiden tot kostenbesparing (niet uitputtend):

- visievorming (duurzame) inrichting afvalwaterketen, incl. terugwinning energie en grondstoffen
- planproces afvalwaterplan
- optimalisatiestudies afvalwaterketen met kostentoedeling van investeringsopgaven
- stroomlijnen/uniformeren kostendekkingsplannen riolering om vergelijkbaarheid te vergroten.
- risicobewust investeren
- benutten alternatieven voor vervanging (renovatietechnieken).
- heroverwegen verbeterinvesteringen
- onderhoud van riool-, transport- en zuiveringsinfrastructuur en installaties
- heroverwegen beleid lozingen buitengebied
- opstellen gezamenlijk basis riolerings- en zuiveringsplan
- meet- en monitorstrategie in de afvalwaterketen

¹ Deze "€ 380 miljoen" voor de afvalwaterketen komt voort uit het eindrapport van de commissie feitenonderzoek " Doelmatig beheer waterketen" 29 maart 2010 (zie bijlage).

- gekalibreerde en actuele rekenmodellen
- gegevensbeheer (meten, databeheer en analyse)
- gemalen beheer en procesautomatisering
- benutten kennis en expertise bedrijfsleven
- opschalen operationele deelprocessen zoals inkoop, energie, laboratorium en slibverwerking

Wat vraagt de visitatiecommissie?

De visitatiecommissie vraagt de regio's aan te geven welke kostenbesparingen in de afvalwaterketen door gemeenten en waterschappen zijn en zullen worden gerealiseerd. Het gaat hierbij om de kosten:

- die kunnen worden toegerekend aan de riool- en zuiveringsheffing
- die voortkomen uit "slimmer investeren en slimmer beheren" door:
 - individuele gemeenten en waterschappen
 - samenwerken tussen gemeenten en waterschappen
 - samenwerken tussen gemeenten onderling

In onderstaande tabel is het e.e.a. schematisch weergegeven (zie voor toelichting getallen bijlage).

<i>Besparingsdoelstelling afvalwaterketen:</i> 380 miljoen op jaarlijkse kosten ⁽¹⁾ in 2020 door "slimmer investeren en slimmer beheren"	140 miljoen op jaarlijkse kosten 2020 door gemeenten (sectoraal)	Slimmer investeren en beheren door individuele gemeente	Visitatiecommissie kijkt naar totale besparingsambities
		Intergemeentelijke samenwerking	
	140 miljoen op jaarlijkse kosten 2020 door integrale aanpak gemeenten en waterschap (integraal)	Gezamenlijke beleidsontwikkeling en investeringsprogrammering	
		Gezamenlijke uitvoering operationele taken	
	100 miljoen op jaarlijkse kosten 2020 door waterschappen (sectoraal)	Slimmer investeren en beheren door samenwerken waterschappen	
		Door individuele waterschappen	

(1) Het gaat hier om de jaarlijkse (structurele) kosten. Voor besparingen in de investeringsprogrammering geldt dat het in dit geval gaat om de (jaarlijkse) kapitaalslasten van deze investeringen

De bedragen in bovenstaand overzicht zijn afkomstig uit het Feitenonderzoek Doelmatig Waterbeheer. De visitatiecommissie kijkt naar het behalen van de totale besparingsopgave van 380 miljoen euro en toetst niet of dat op bovenstaande manier kan worden toegerekend. Naast het onderscheid tussen de zogenaamde sectorale en integrale besparingsambities, is de commissie ook geïnteresseerd in besparingen die voortkomen uit activiteiten voor de totstandkoming van het bestuursakkoord water (peildatum 1 januari 2010). De commissie zal dit meewegen in haar (kwalitatief) oordeel.

De commissie wil met de huidige informatie uitvraag te weten komen welk besparingsbedrag de organisatie als doel heeft gesteld, met welke concrete maatregelen dat doel moet worden bereikt, en in hoever men met die maatregelen is (planvorming? bestuurlijke afspraak? uitvoering?).

Bijlage: feitenonderzoek doelmatig waterbeheer

Citaat uit Feitenonderzoek Doelmatig Waterbeheer, 29 maart 2010 (pag. 4)

[begin citaat]

12. Per sector wordt een besparing op de jaarlijkse kosten in 2020 mogelijk geacht.

Drinkwater:

- Voortgaande kostenreductie met 5% op alle kostenposten (**70 miljoen euro**)

Riolering:

Bundelen van kennis en capaciteit en professionaliseren van de uitvoering moet kunnen leiden tot:

- Besparing van 25% op nieuwe opgaven bij een deel van de gemeenten (50 miljoen euro)
- Besparing van 15% op kapitaallasten door slimme vervanging en renovatie (55 miljoen euro)
- Verbetering en besparing van 15% op operationeel beheer bij een deel van de gemeenten (35 miljoen euro)
- Een totale besparing op rioleringsbeheer van circa 8% (**140 miljoen euro**)

Zuivering:

De ingezette doelmatigheidsverbetering zal verder worden voortgezet, mede ondersteund door de ontwikkelingen aan de kant van het rioleringsbeheer.

- Besparing van 10% op nieuwe opgaven (15 miljoen euro)
- Besparing van 10% op kapitaallasten (15 miljoen euro)
- Besparing van 10% op operationele kosten (70 miljoen euro)
- Een totale besparing op zuiveringsbeheer van circa 8% (**100 miljoen euro**)

Totaal voor de sectoren: **310 miljoen euro** in 2020, ofwel 7% van de totale waterketenkosten.

13. Van integratie van riolering- en zuivering wordt een verdere 5% kostenreductie verwacht over de totale afvalwaterketenkosten: **140 miljoen euro** in 2020.

[einde citaat]

Dit telt op naar € 380 miljoen in de afvalwaterketen en additioneel € 70 miljoen in de drinkwatersector = € 450 miljoen voor de waterketen (dit is de afspraak in het Bestuursakkoord Water 2011).